

Den gamle

Gårds Miete

1868 - 1958

CIRKUS MIEHES grundlæggere

var Heinrich Miehe, født 1846 i Harzen, død 1915 i Rold - og hans kone Louise, født Schulz 1849, død 1932 i Arden.

Deres ældste datter Dora Miehe Pfänner (1868-1945) førte det videre efter 1915 og ledede det indtil sin død, først sammen med sin mand Hermann Pfänner (1871-1922) og fra 1924 sammen med Heinrich Kolzer (1874-1955). Efter Doras død overtog tre af hendes børn, Thyra, gift Cosmy, Virginia, gift Sahlstrøm og Eugen Pfänner ledelsen sammen med Heinrich Kolzer, og efter dennes død 1955 de tre søskende indtil 1958, hvor Cirkus Miehe lagde op.

Louise og Heinrich mødtes i Tvolm ved Ydby i Thy i 1860-erne. Heinrich var på sin vandring som musiker med forskellige trups blevet optaget i familien Schulz Akrobatiske Selskab, »hvis Præstationer bestaa i Legemsøvelse i 10 forskellige Arter, Balanceerkunst, acrobatisk Gymnastik og Strengøvelse samt Styltedands«.

De giftede sig i 1868, fik deres første barn Dora, begyndte for sig selv med to heste og en lille vogn - og gav forevisninger i jyske landsbyer.

Heinrich og Louise.

Foto: Kirstine Lund Kab. 401. Lokalist. Arkiv, Vendsyssel Hist. Museum, Hjørring. Heinrich Miehe som klovn.

LOUISE SOM HARPESPILLER

Forfatteren Johan Skjoldborg oplevede som stor dreng familien: »En dag viste sig en grønmalet Beboelsesvogn med en Gøglersfamilie. De optraadte i en Gaards Vesterhus, hvor der var indrettet et Lokale til Legestue. Der saa jeg en sorthaaret Kvinde med store Ørenringe spille paa Harpe. Jeg syntes det var et henrykkende Instrument. Ogsaa Navnet. Jeg tænkte paa Davids Harpe. Der var ogsaa en lille Pige, der med tilbundne Øjne dansede mellem Æg, uden at der var nogen der gik i Stykker, - mærkeligt. Det hele virkede saa fængslende paa mig, at jeg fulgte den grønne Vogn til Byens Grænse, draget af den, suget af dens Køl-vand, ja jeg ville gerne have fulgt den til Verdens Ende, hvis jeg ikke havde haft min Far og Mor«.

BØRNENE VAR TIDLIGT MED

Doras søstersøn, artisten Alex August Sander: »Så snart børnene blev store nok, måtte de også tage fat i manegen eller arenaen, som det rettelig hed. Når et barn havde lavet et nummer i arenaen blev næste nummer som regel et klovnenummer, og så spurgte barnet: Har jeg gjort mit arbejde godt, klovn? Det ved jeg skam ikke, mit barn. Det må du spørge publikum om. Og så vendte barnet sig om mod bønderne og spurgte, har jeg gjort mit arbejde godt, højtærede publikum? - Jah! råbte alle tilhørerne. Og så gik barnet ud under snoren med tallerkenen i hånden, d.v.s. der var to tallerkener, en dyb tallerken nederst og oven i den en flad tallerken. Når bønderne lagde penge i tallerkenen sørgede barnet for hurtigst muligt at få puttet småmønterne ned i den underliggende dybe tallerken, så det så ud som at alle mønterne på tallerkenen var store mønter. For at heppe bønderne op til at give så meget som muligt, for hvem ville give mindre end sidemanden?«.

HUSET I YDBY

1878 havde Heinrich og Louise bygget hus på et lille stykke jord, de nogle år tidligere havde købt, mens de endnu boede hos familien Schulz. Huset og det stykke jord blev igennem årene Miehernes faste tilholdssted og hovedkvarter frem til 1959.

Det første hus nedbrændte 1927 - men et nyt og større hus blev bygget og står der endnu.

FAMILIEN MIEHE I HOLBÆK 1879

Omkring 1879 var Mieherne i Holbæk og en tilskuer derfra fortæller: »Det var en billig Forlystelse naar en Kunstnertrup kom til Byen og paa Markedspladsen blot trak en Snor uden om den lille Plads hvor Forestillingen skulle finde Sted. Folk kunne saa stille sig op ved Snoren og se det hele, men dog ikke fuldstændig gratis, for hvert 5. eller 10. Minut gik Tallerkenen rundt, og man maatte give et Par Skillinger eller en Femøre, hvis man var nogenlunde honet. Jeg husker, at den gamle Miehe med sine Døtre optraadte nogle Gange her paa denne Maa-de. Det kunde vel næppe give meget i Kassen, og det er ret forstaaeligt, at Miehe om Aftenen efter Forestillingen gik ned til Søen og fangede et par Fisk for at hjælpe lidt paa Budgettet«.

DORA FORTÆLLER OM DEN TID

»Vi rejste fra By til By og hvor vi skulle optræde, blev fire Pæle gravet i Jorden i en Firkant og et Reb bundet fra Pæl til Pæl, saa der dannedes en firkantet Plads, indenfor hvilken Forestillingen fandt Sted. I hvert Hjørne blev stillet en Olietønde, og paa hver af disse igen en Tallerken med Raalolie. I Olien svømmede en Kartoffelskive med en Garnvæge. Det var Illuminationen. Vi laante fire Vognstjærte af gammeldags Gødningsvogne samt nogle Hestedækkener hos en eller anden Storbønde, og med det lavede vi vort Omklædningsrum.

Som lille Pige var jeg den eneste Artist. Min Fader havde en Stang med en Klampe paa, et Apparat der nærmest lignede en Stylte. Han holdt denne Stylte i Munden, medens jeg kravlede op og stillede mig med det ene Ben i Klampen og det andet strakt op i Luften. I denne Stilling raabte jeg et skingrende Hurra for Danmark, som altid gjorde Lykke. Et andet Nummer bestod i, at min Fader bar mig ind i Manegen gemt i en slags Vadsæk, der var lavet af et rødt Tørklæde. I et givet Øjeblik sprang jeg ud af mit Skjul og gjorde Kunster«.

Louise Miehe.

STAAPLADS 60 ØRE

I Esbjerg Avis annonceres 12 maj 1913: »Den store velrenomerede Cirkus Miehe ankommer til Esbjerg og giver Lørdag d. 14. Juni, Aften Kl. 8¼ i Cirkusbygningen i Tivoli sin første store Galla-Premiere-Forestilling. Eget Strygeorkester. Koncernten begynder en halv Time før hver Forestilling. Eget elektrisk Lysanlæg.

Billetpriserne er: Reserveret Plads 2 Kr. 1. Plads 1,75, 2. Plads 1,20, Staaplads 60 Øre. Alt iberegnet Skat.

Med Højagtelse *H. Miehe*, Direktør.«

Heinrich Miehe døde 1915 og *Dora* og hendes mand *Hermann Pfänner* blev direktører. De samlede igen *Cirkus Miehe* på gården i Ydby.

Louise solgte Rold Kro tre år efter i 1918 og flyttede til Arden, hvor to af hendes døtre, *Antonia*, gift med *Kristian Rehder* (hvid klavn i *Brødrene Miehe-trioen*), og *Isabella*, gift med *Oscar Glauert*, boede.

Hermann Pfänner døde 1922 efter flere års sygdom, og *Dora* tog alene ud med cirkus sæsonen 1923. 1924 tilknyttedes *Pfanners* nære ven *Heinrich Kolzer* som meddirektør.

Familien samlet.

ULSTRUP MARKED I HIMMERLAND

Den gang var der markeder til, og cirkus kom hvor folk samledes.

Niels Riisgaard fortæller i »Budstikken, 1963: »Ulstrup marked i Himmerland kunne samle mellem et og to tusinde heste og der kom hestehandlere fra hele Danmark og Tyskland og flere lande. Alle kunne komme afsted i 2-3 miles omkreds til Ulstrup marked, voksne, unge og børn. De gamle kunne så være hjemme og passe bedriften og de små børn. Jeg husker endnu, engang jeg var til Ulstrup marked sidst i 90-erne, jeg var da 15-16 år, da jeg tog mig for at tælle alle teltene. Det lyder utroligt, der var 62 beværtningstelte. Hver eneste var repræsenteret lige fra Frederikshavn til Kolding, og så fra mange landsbykroer.

Dora Miehe.

Så var der *Cirkus Miehe* og et andet cirkus, 3 karruseller, også over 20 andre telte med forskelligt, menneskeædere, slanger, rovdyr, kvinde uden underkrop, tryllekunstnere og meget andet gøgl, over 20 telte med kager og slik, 2 eller 3 der bagte vafler, og over 100 småboder eller små telte med rouletter, spilleboder, skydetelte og mange andre ting, 4 lirekasser, så når alle gøglerne råbte om, hvad de havde at vise frem, og 3 karruseller gik og 4 lirekasser, er det let at forstå, at der var et infernalsk spektakel.

DORA OG KOLZER

Fra midten af tyverne var *Cirkus Miehe* en af de førende cirkus i provinsen. Det skyldtes ikke mindst *Doras* personlige lederstil og faste hånd om foretaget. Hun havde gennemgået en hård skole med små kår, nøjsomhed og hårdt arbejde og hun vidste alt om cirkus.

Kurt Møller Madsen beskriver hende i sin bog »Markedsgøgl og Cirkusløjer«, som »den største dame i dansk cirkushistorie«, og *Cirkus Miehe* som »Jydernes Cirkus, den cirkus der lever stærkest i publikums erindring, og som har efterladt det største savn på grund af den stemning der var i *Cirkus Miehe*, en fortættet atmosfære som fortryllede publikum og skabte stamgæster.

Cirkus Miehes position skyldtes også - og i lige så høj grad - *Heinrich Kolzer* og hans fornemme hestedressur, som *Cirkus Miehe* huskes for, og som var kendt og respekteret - også internationalt.

Heinrich Kolzer var født 1874 i Bayern og stammer fra en slægt der i generationer har arbejdet med cirkus. Hans far var cirkusdirektør og han selv blev oplært der. Senere rejste han i flere år i Rusland, Afrika og USA. I en årrække indfangede han vilde dyr på Ceylon for *Hagenbech*. 1924 blev han tilknyttet *Cirkus Miehe*, som domptør og hestedressør.

SANDFLUGTSRAMTE LANDMÆND HJÆLPES

Juni 1938 var *Cirkus Miehe* på Amager: »Den gamle *Cirkus Miehe* aabner i Aften Kl. 20¼ den københavnske Sæson i Teltet paa det nu nedrevne »White Stars« Grund paa Amager. Det er *Cirkus Miehes* 70 Aars Jubilæumssæson, og Programmet skal være overvældende. Indtægten fra Premieren vil Direkticen, Fru *Dora Miehe*, give til de sandflugtsramte Landmænd. Hun er selv Landmand, men hendes Ejendom i Thy har lykkeligt undgået Sandflugten - nu vil hun hjælpe de andre«, hedder det i forordtalen i *Politiken* 14. juni.

Dora og Kolzer

CIRKUS MIEHE I CIRKUSBYGNINGEN

1938 rykkede *Cirkus Miehe* som den første danske cirkus ind i Cirkusbygningen i Jernbanegade i København. *Politiken* skriver: »København gav *Cirkus Miehe* en Modtagelse, som i flere Menneskealdrer ikke er blevet en Cirkus beskaaret. Efter en Frihedsdressur med 38 dansende Heste gik et formeligt Uvejr gennem Rummet, Folk klappede og stampe, og da Fru *Dora* forbedte en da-capo, rejste Publikum sig spontant og brød ud i rungende Bravoraab, medens blomster regnede ned over Manejen. Den Kongelige Hyldest var fortjent. *Cirkus Miehes* Forestilling stod fuldt paa Højde med, hvad de udenlandske Cirkus har bragt os«.

BESÆTTELSESTIDEN

1940-45 var blandede år for cirkuslivet. Der var ikke mange forlystelser, så på den måde var det godt. Men udgangsforbud, mørklægning og luftalarmer gjorde det svært at afvikle forestillingerne, og det var svært at komme fra by til by. Jernbanedriften var tilfældig og langsommelig, der var benzinrationering, hvis der overhovedet var benzin at få. Der var knaphed på alt, så det var også svært at få det fornødne til at holde materiellet i ordentlig stand. Desuden var det næsten umuligt at få udenlandske artister på grund af spærrede grænser.

1940 lejede *Cirkus Miehe* Cirkusbygningen igen. Der var premiere 2. maj, men publikum svigtede. Den tyske besættelse var sket få uger forinden.

Københavns Forum blev bombesprængt i august 1943. Tilbage stod det mægtige åbne stålskelet der dækkede et areal på 6.000 kvadratmeter. Her slog *Cirkus Belli* og *Cirkus Miehe* teltene op sæsonerne 1944-46.

Dora Miehe døde 18. august 1945, og *Cirkus Miehe* førtes videre af tre af hendes børn, *Thyra*, *Virginia* og *Eugen*, sammen med den aldrende *Heinrich Kolzer*.

DEN NÆSTE GENERATION

THYRA MIEHE-PFÄNNER

født 1902 i Randers. Specialist i skoleridning, optrådte i mange år sammen med sin mand *Alphons Cosmy* med skoleridt. Lærte som barn at arbejde i reck af sin far *Hermann Pfänner*, fik undervisning i ballet, og hendes arbejde med heste stammer også herfra. Trak sig i 1958 tilbage fra cirkus og ledede sammen med *Alphons Cosmy* ridehallen i Århus. Købte i 1962 Færgeskroen i Skolegade, Århus.

ALPHONS COSMY

Født 1904 i Ansbach, Østrig, er også af gammel cirkuslægt. Hans far var dressør, domptør og skolerytter, *Karl Konrad Cosmy*. *Cosmy* kom til Danmark i 1939, først hos *Cirkus Belli* - og dernæst hos *Cirkus Miehe*. Han er uddannet skolerytter og dressør ved sin fars cirkus, og senere ved Den Spanske Rideskole i Wien.

1939 var han på »Cirkus Bellis Program i anledning af Hans Majestæt Kongen med Følges Nærværelse i Cirkus Belli i Aarhus 5. Juli 1939. Nummeret var: SKOLERIDT. Hr. *Alfonse Cosmy* med Skolehesten »Zampa«. - Eneeste Hest i Verden der galoperer paa Stedet og baglæns«.

VIRGINIA PFÄNNER

født 1900 i Ringsted. Død 1967 i København. Artist og restauratør.

Som ung arbejdede hun i trapez sammen med søsteren *Louise* og sin far, *Hermann Pfänner*.

Da *Cirkus Miehe* var gået ind i 1958 og cirkusgården solgt i 1959, købte hun *Carls Bodega* på Vesterbros Torv i København og indrettede den som samlingssted for gamle artister.

EUGEN PFÄNNER,
født 1897 i Præsto, død 1968.

CIRKUS MIEHE

== Kun i Aften ==

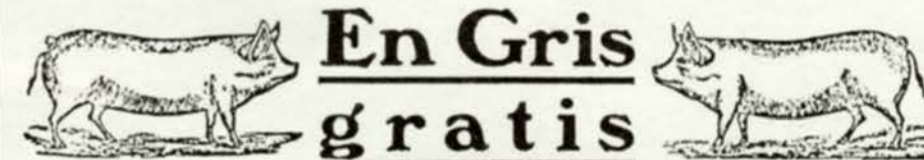
Stor Klovn- og Komiker-Forestilling

i hvilke

3 Brødrene Miehe

optræder flere Gange med nye Entreer, bl.a.

Stor Grise-Konkurrence

til den, der selv kan fange den i Manegen. 5 Herrer har allerede meldt sig til Deltagelse i Konkurrencen. Alle Cirkusbøsegende kan deltage, saavel Damer som Herrer.

Stor Lattersukces garanteres.

Ærbødigt Cirkus Miehe.

FØRSTE SÆSON EFTER KRIGEN - OG EFTER DORA

I en forntale af *Cirkus Miehes* ankomst til Hjørring 1946, skriver Hjørring Avis:

»Cirkus Miehe kommer«. Provinsens ældste Cirkus, den gamle *Cirkus Miehe* slaar Tirsdag den 13. August sine Teltpæle op i Hjørring, hvor der gives Forestilling i fire Dage. Cirkus har netop gæstet Aalborg, hvor der sattes Publikumsrekord under et 24 Dages Ophold, og Hjørringenserne vil sikkert endnu engang fastslaa Hjørring By som Cirkusby ved at møde op i stort Tal.

Medens andre Cirkus i de senere Aar er blevet mere eller mindre Varietepregede, har *Cirkus Miehe* holdt Traditionerne i Hævd og er stadig omgivet af den til en vis Grad udbestemmelige Atmosfære af Cirkus, der først og fremmest manifesterer sig gennem en stor Hestebestand i førsteklases Dressur. Hertil kommer internationale Artister og morsomme Klovner, bl. a. optræder en Søn af den berømmelige *August Miehe*, der skal have gode Udsigter til at blive sin store Fader en værdig Arvtager.

Fru *Dora Miehe*, der var Sjælen i hele det store Cirkusforetagende, er jo nu faldet fra, men Børnene fører Traditionerne videre med *Eugen Pfänner* som ledende Direktør.

Samtidig skriver Hjørring Venstreblad: »På Besøg i Cirkusbyen«.

Cirkus Miehe gæster som bekendt for Tiden Hjørring. I den Anledning har vi benyttet Lejligheden til at se os lidt omkring i Cirkusbyen ude paa Skyttepladsen.

Cirkus ligger ideelt omgivet af Træer til begge Sider, men Indgangen til Cirkuspladsen lader meget tilbage at ønske, ikke mindst nu efter de stærke Regnskyl. Men naar man endelig er kommet inden for Mudderpølen, er det første, der møder Øjet, den store Vognpark, der tjener til Bolig for Artisterne. Sammen med en af Cirkus Funktionærer beser vi de forskellige Afdelinger, Stalde, Elektricitetsværk, Skrædderi m. m.

I Staldene staar de smukke Heste i lange

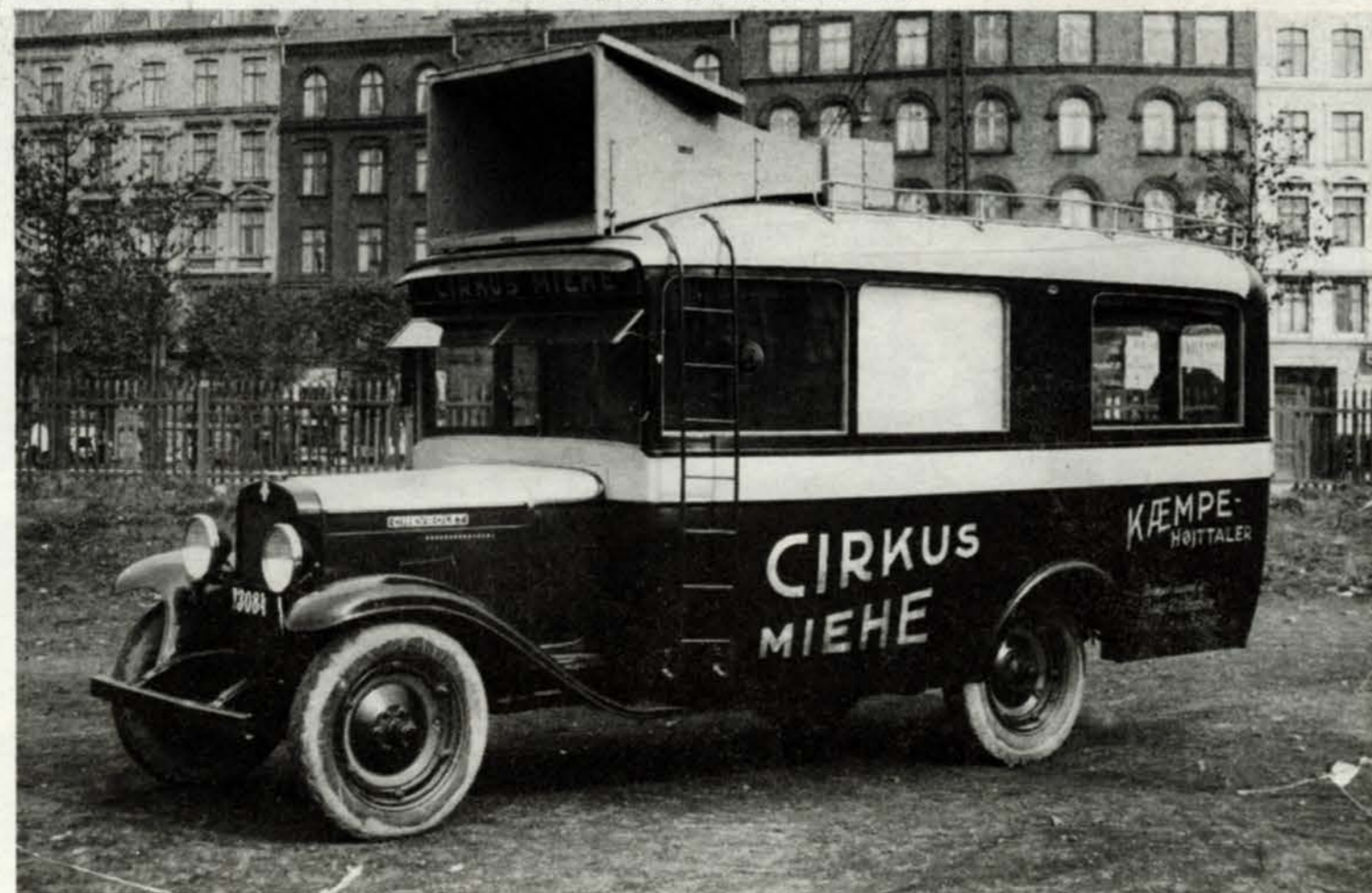
Rækker, ca. 25 ialt. De er just lige i Færd med at gumle deres Middagsfoder.

Fra Staldene gaar vi ind i Spiseteltet, hvor Personalet sidder bænket om to lange Borde, hvor de med Appetit indtager den af Kokken serverede gode Mad, mens Snakken gaar muntert rundt om Bordene.

Efter en Rundtur i de forskellige Afdelinger gaar vi ind i selve det store Cirkustelt, hvor nogle Artister og Medhjælpere er ved at gøre Forberedelse til næste Forestilling.

Naar man ser ud over de 17-1800 Siddepladser, tænker man uvilkaarligt om der her kan samles saa mange Mennesker, men det bliver der jo nok ikke noget Besvær med.

Lige foran Manegen ser man de festlige røde Stole, der giver det hele et eget Præg. I det hele er man tiltalt af Cirkusbyens mange Indretninger, og man har en sikker Følelse af, at det hele er vel ledet. Man mærker, at Personalet føler sig hjemme, derfor kommer vi andre vel ogsaa til at synes om det.

Efter en Rundtur i Cirkusbyen forstaar man, at det ikke er med Urette, at *Cirkus Miehe* anses for at være et af de førende Cirkus herhjemme, baade hvad Ledelse, Artister og gode Dyr angaar.

»Ny Tid« i Hjørring anmelder selve forestillingen: FINT PROGRAM I *CIRKUS MIEHE*.

Aftenen i *Cirkus Miehe* var en Oplevelse. Programmet var saa gennemført og elegant i alle sine Enkeltheder, at det er vanskeligt at fremhæve enkelte Numre paa de øvrige Bekostning.

Først og fremmest var der naturligvis Fremførelsen af de mange smukke Heste, der blev forestaaet af Dir. *Koltzer*, som let og behændigt dirigerede det Masseopbud, der her var Tale om. Og for at blive ved Hestene maa ogsaa nævnes Fru *Thyra Miehe* og *Alfons Cosmys* smukke Skoleridt, uden hvilket man ville føle, at Programmet i *Cirkus Miehe* ikke var gennemført. Det var elegant og gratiøst. Af Artister var der den danske Jonglør og Balancekunstner *Axell*,

en Akrobat i international Stil, som holdt Publikum i Aande med sine dygtigt gennemførte Øvelser, det stilige svenske Par *Melitta* og *Wicons*, der med deres halsbrækkende Præstationer under Cirkuskuplen fremkaldte det store Gys, de morsomme svejtsiske Klovner »2 *Thuros*«, som mestrer deres Musikinstrumenter som faa, en Kineser, som er en fænomenal Balancekunstner, og endelig maa fremhæves *Emil Gautiers* Fremførelse af sine veldresserede Hunde og sin musikalske Pony. Det var forbløffende, hvad han kunde faa sine Dyr til, og morsomt var det tillige.

Det store Program klappede som det skulde, og Publikums Begejstring for det man saa og hørte var stor, og derfor spares der heller ikke paa Bifaldet. *Cirkus Miehe* bliver her til og med Fredag.

DE SIDSTE ÅR

Heinrich Kolzer døde 1955, 81 år gammel.

De sidste år var *Cirkus Miehe* forfulgt af flere alvorlige uheld. Dertil kom den hårde konkurrence fra bl. a. TV. Samtidig øgedes omkostningerne ved at drive cirkus, og flere cirkus blev sammenlagt eller gik ind ligesom *Cirkus Miehe*.

Stordrift var løsningen her som mange andre steder i erhvervsliv og forlystelsesbranchen, hvilket i nogen grad gik ud over traditionerne og især den tætte atmosfære som ikke blot *Cirkus Miehe* var kendt for. Og *Cirkus Miehe* holdt stædigt fast ved traditionerne til det sidste, men måtte give op i 1958, med den sidste forestilling i Horsens 3. september.

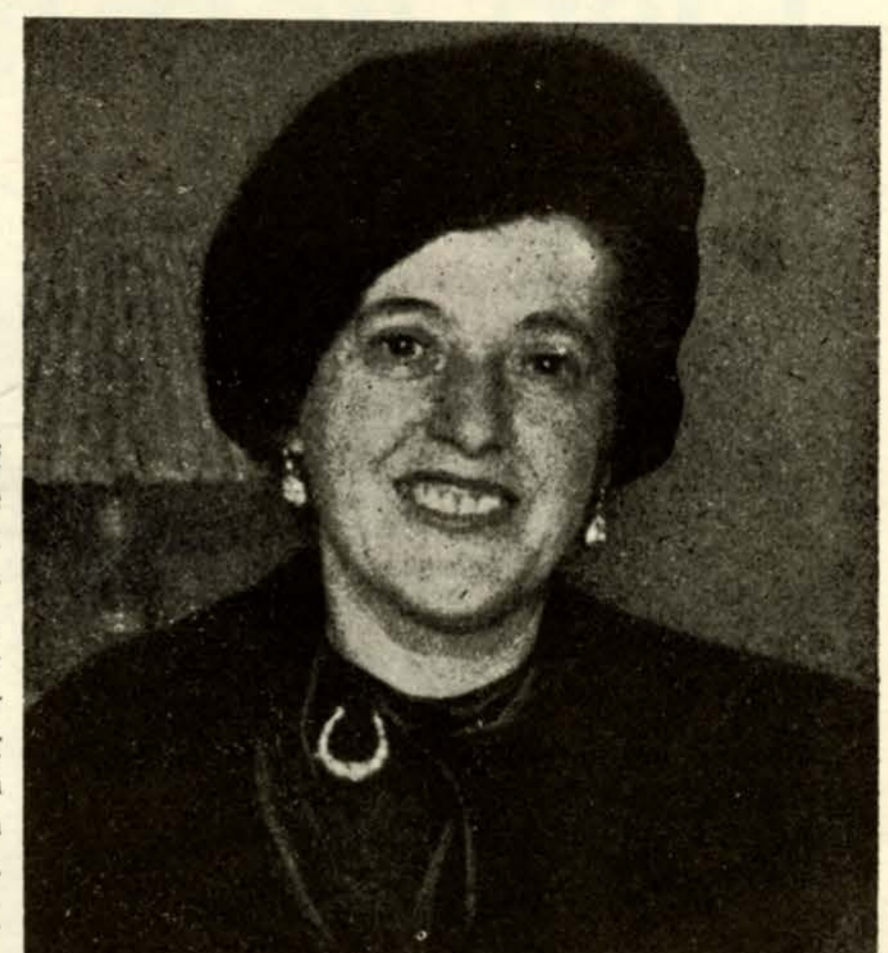
En afgørende faktor var ogsaa, at det er svært at gå fra en struktur med et eller to mennesker, der har den suveræne ledelse og ansvar, og over til at delegerede dette ansvar ud på endnu flere hænder. En cirkus er et kompliceret forretningsforetagende der kræver hurtig reaktion og entydige dispositioner. Og cirkusverdenen har ikke tradition for fælles ledelse.

1951 præsenterer Cirkus Miehe sig således

Den administrerende Direktør Eugen Pfänner. I Vintermaanederne er han altid paa Farten for at sikre de bedste Numre for Cirkus Miehe

←
Fru Thyra, en af Verdens fineste Skoleryttersker. Det hører til Miehes Traditioner, at den stedse har haft Hestedressur Skoleridt og Akrobatik paa Hesteryg paa Programmet.
→

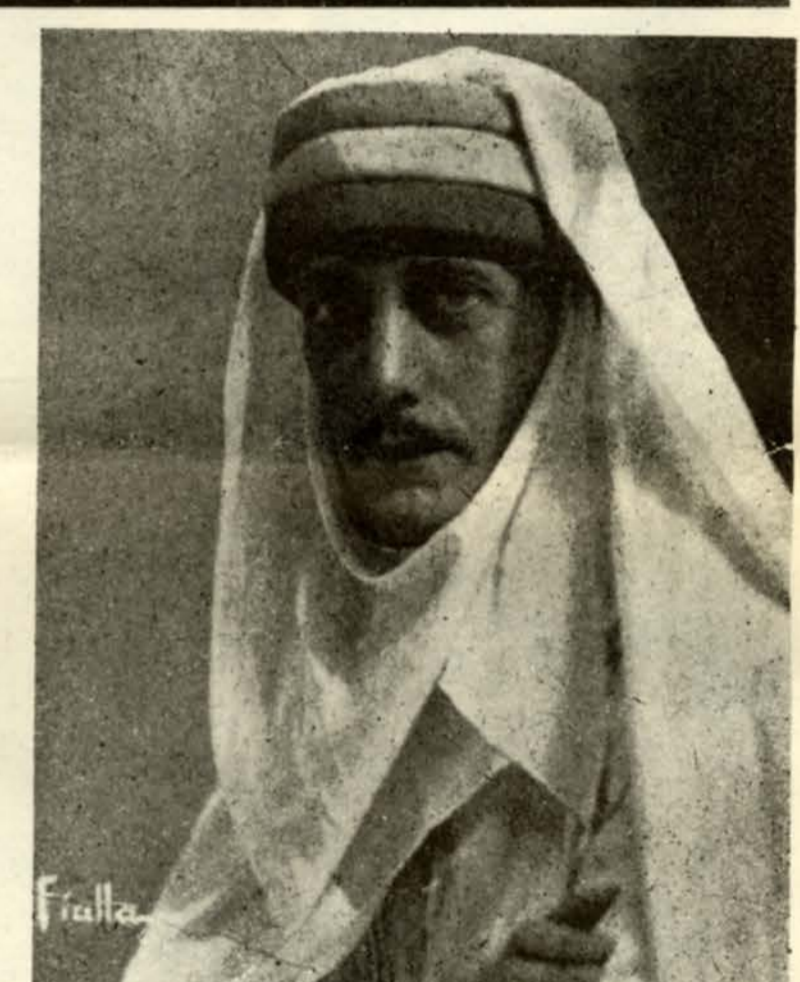

Fru Virginia tager sig af det praktiske. Hun administrerer Marketenderiet og sørger for, at det store Personale i enhver Henseende befinder sig godt.

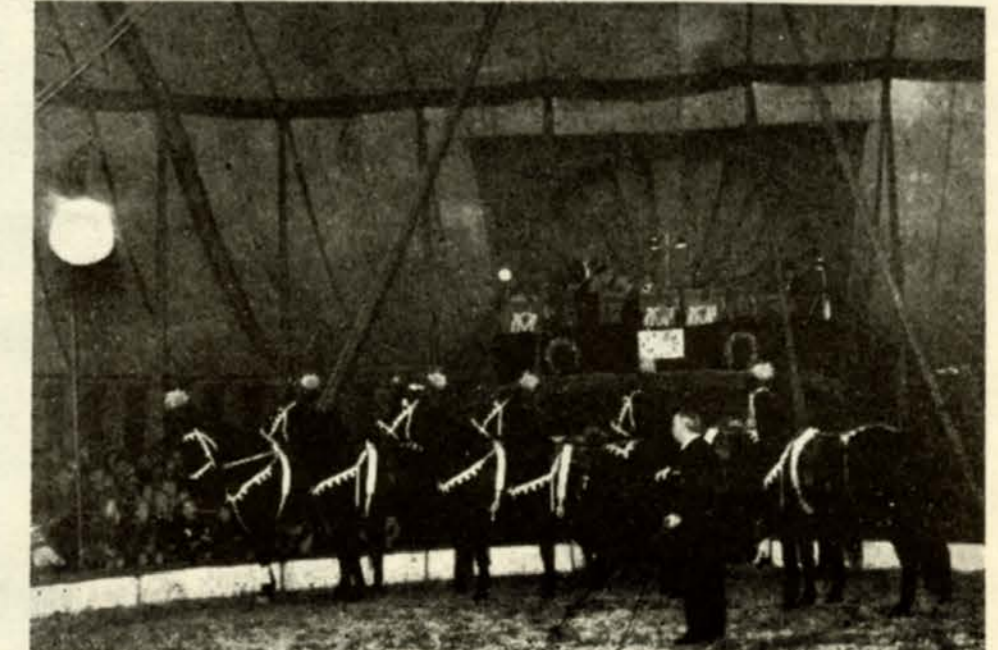
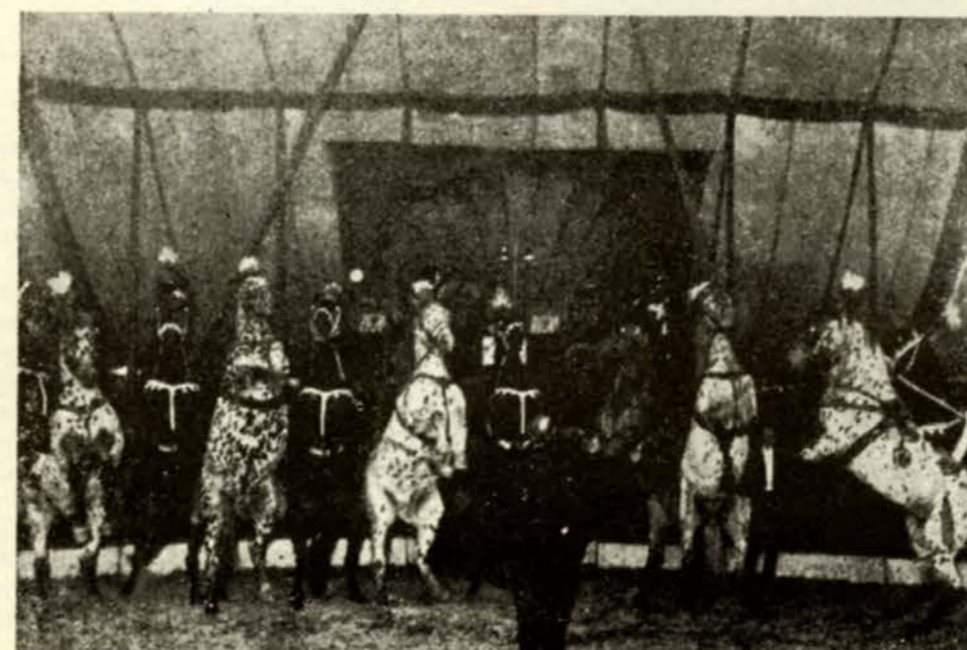
Cirkus Miehe

er et Familieforetagende og det er ikke mindst den nu afdøde Fru *Dora Miehe*, der har præget den. Den nuværende Direktion bestaar af hendes Mand Direktør *H. Kolzer*, og af hendes Børn, *Eugen Pfänner*, Fru *Thyra* og Fru *Virginia*. Cirkus Miehe ledes stadig i Overensstemmelse med de gamle Traditioner; men samtidig har den i enhver Henseende formaet at være up-to-date.

Den raadgivende Direktør *H. Kolzer* er nu 77, men han fremfører stadig sine Hest — og han gør det flot

H. Kolzer, der her ses i sit Sheikkostume, tilhører ogsaa Familien, idet han er gift med Fru *Thyra*. Som sin Hustru er han en fremragende Skolerytter. De medvirker selvfølgelig begge i Forestillingen.

Den gamle Cirkus Miehe gennem 70 Aar

fra 1868

til 1938

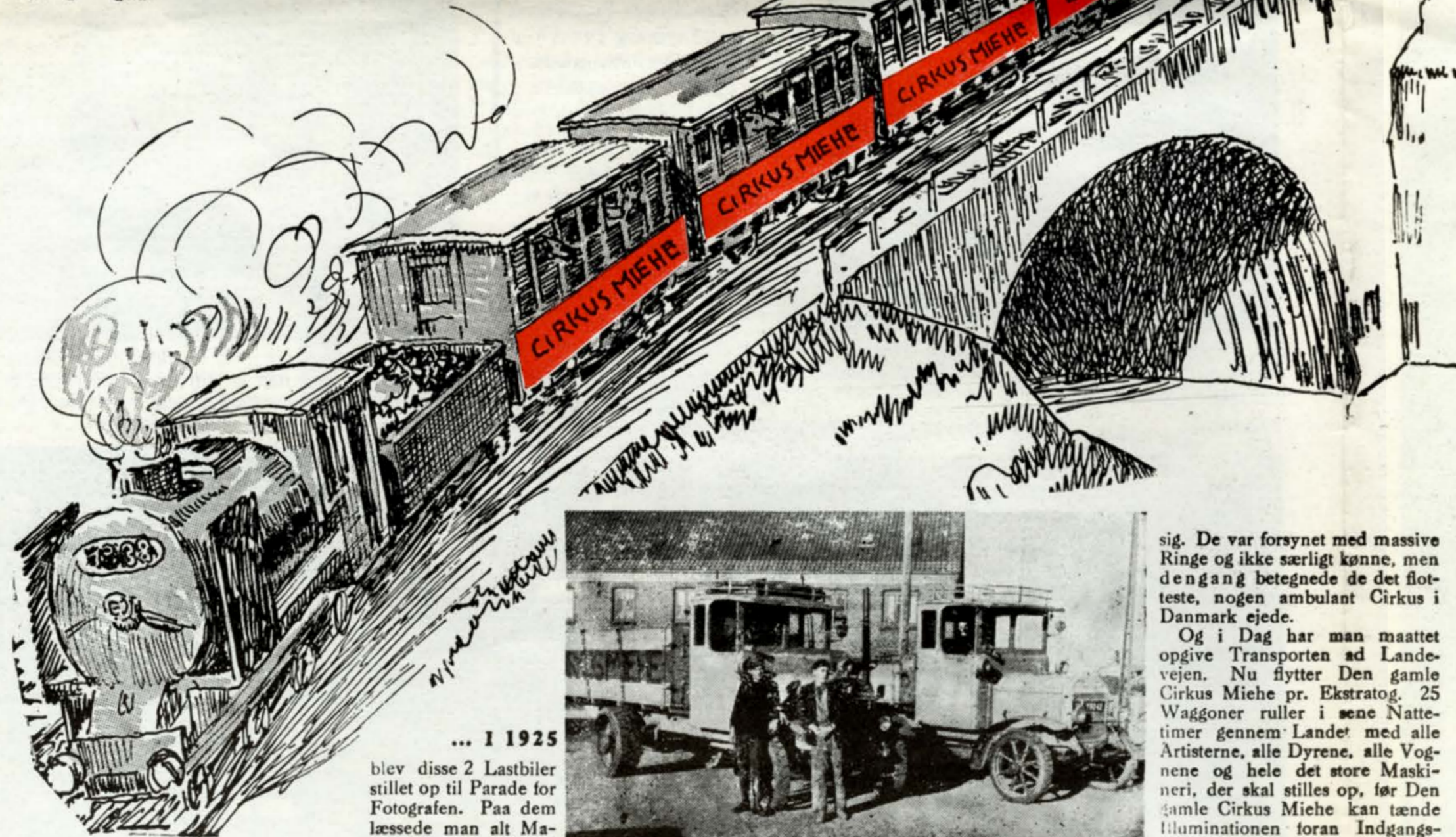
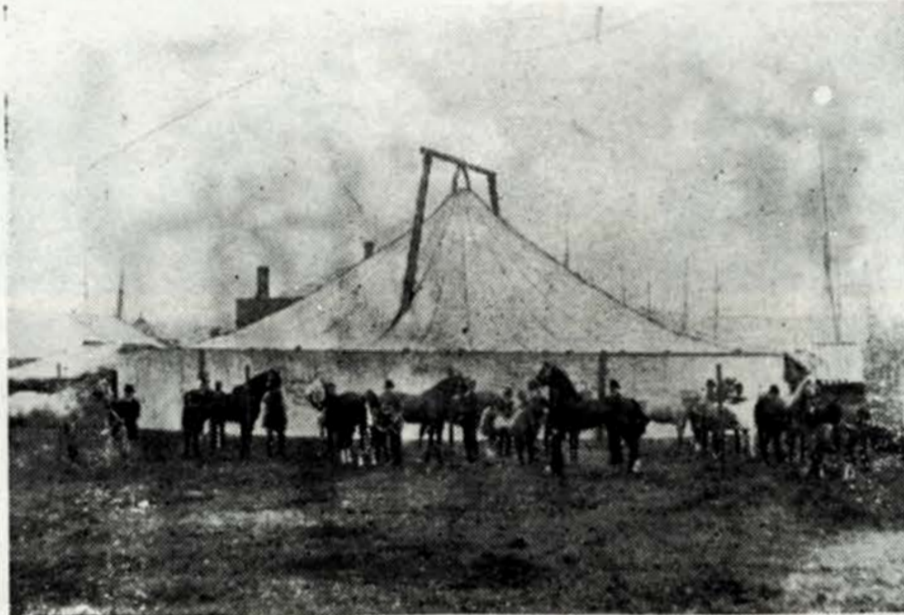
Da „gamle Miehe“ i 1868 startede Cirkus Miehe, ejede han kun een Vogn. Den var saaben, og under en Stump Lærred maatte han og hans Familie søge Ly for Regn og Sne. En Juleaftens Morgen kørte han fra Thisted mod Ydby, men først Jule morgen saae han frem til Slægtsgaarden, og han og Familien var da meget forkomne. Juledag kom Karetmageren ind i den lavloftede Stue og sagde: No ska a bølge dæ en Beboelsesvogn. — Det har jeg ikke Raad til, svarede Miehe. — A ska aldrig kræv' dæ, sa' Karetmageren. Og saa fik Cirkus Miehe sin første Beboelsesvogn.

.. I 1931 tegnede Kunstneren M. A. Fisker i Aarhus dette Billede af Den gamle Cirkus Miehe. For ham stod det som et Vidunder, at en ambulant Cirkus kunde blive saa stor og komfortabel, baade for Tilskuere og Artister. Paa det Tidspunkt var Den gamle Cirkus Miehe midt i den voldsomme Udvikling.

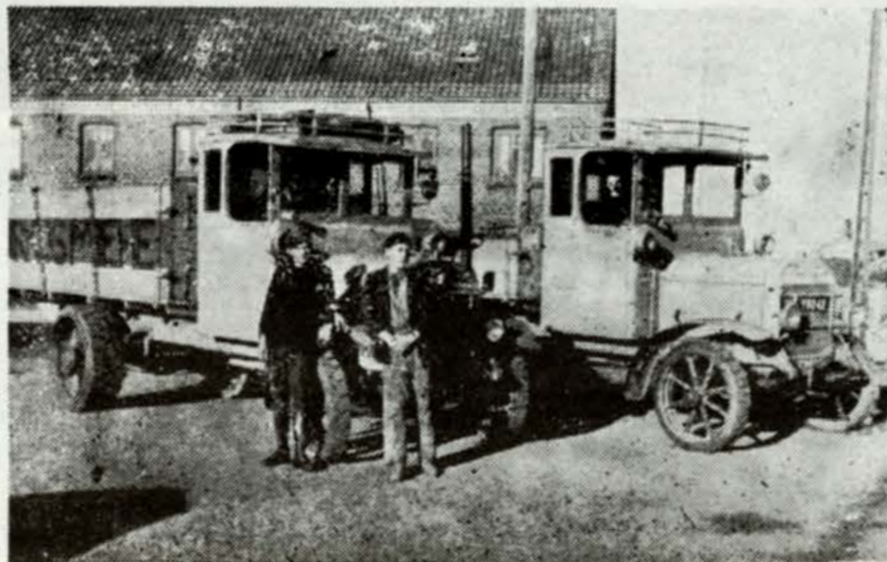

Saaledes saa „Den gamle Cirkus Miehe“s første Telt ud.

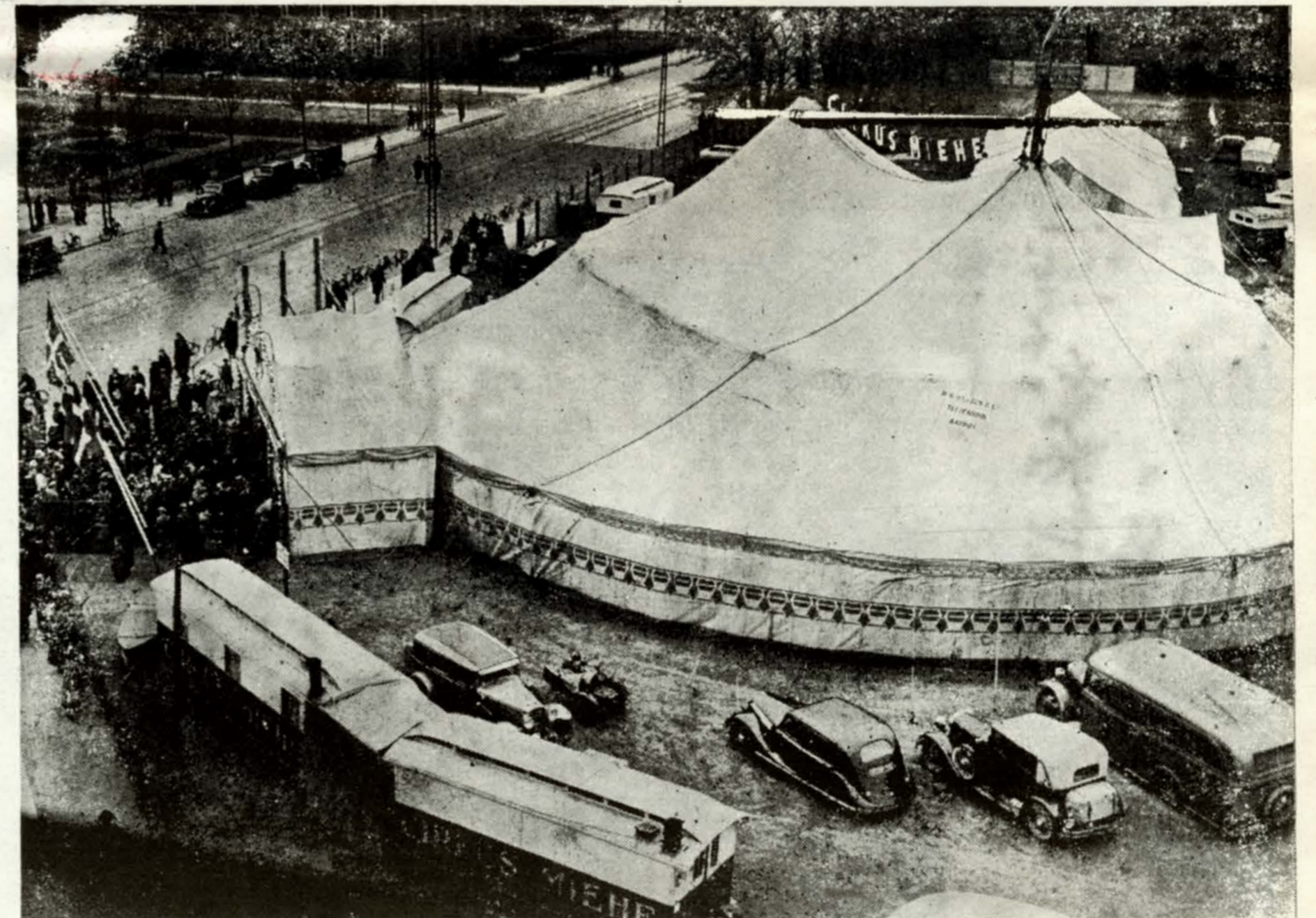
Det blev anskaffet i 1874 og betød det første store Spring opad. Fotografiet til højre er taget i Svendborg i 1887. Læg Mærke til, at Hestene, der altid har spillet en stor Rolle i Den gamle Cirkus Miehe, allerede er talrige. Billedet hang i mange Aar paa Hæderspladsen i Miehernes Hjem. Nu er det et Minde om de gamle Dage og smaa Forhold.

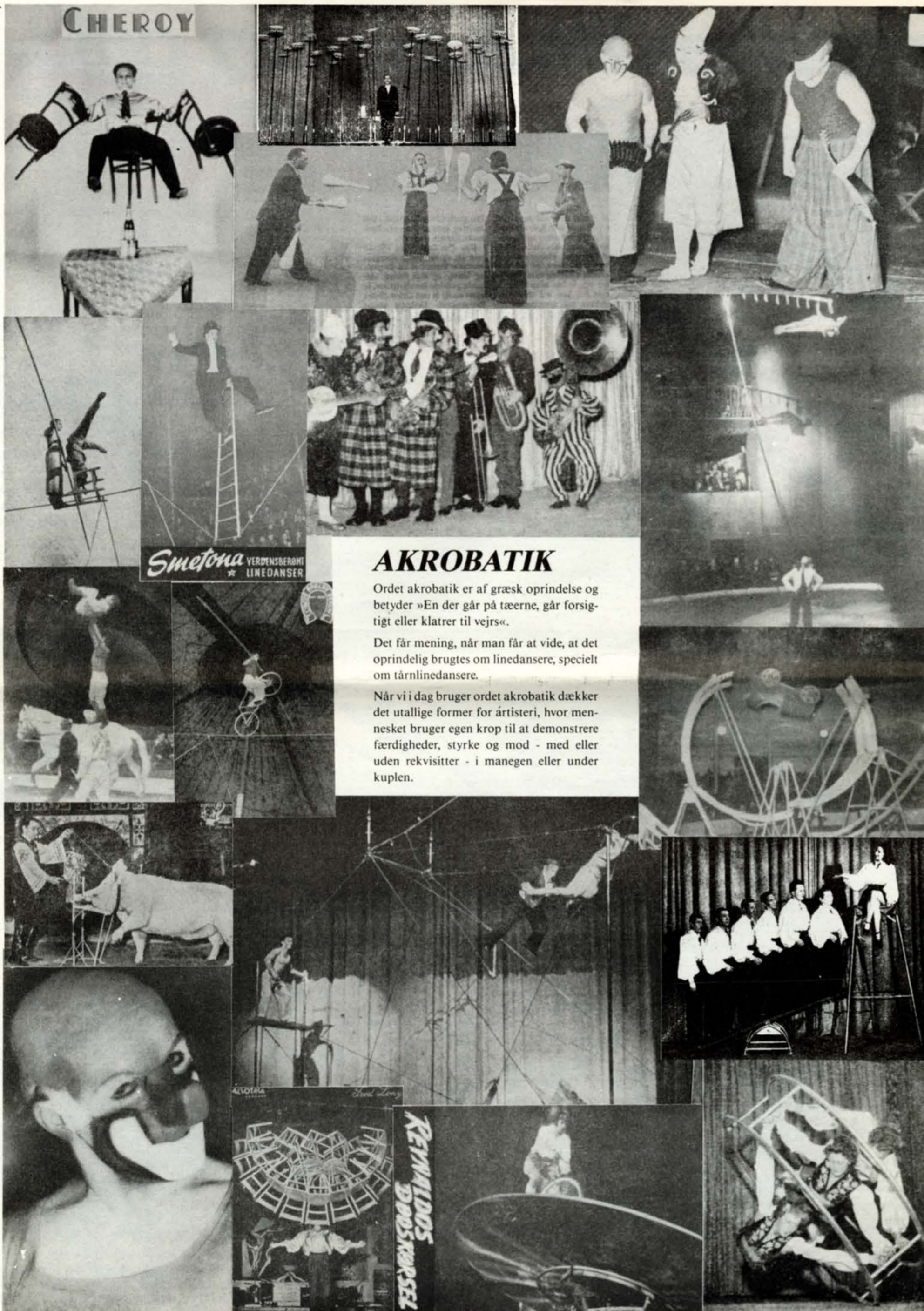
... I 1925 blev disse 2 Lastbiler stillet op til Parade for Fotografen. Paa dem læssede man alt Materiellet, og de trak Salonvognene efter

sig. De var forsynet med massive Ringe og ikke særligt kønne, men dengang betegnede de det flotteste, nogen ambulant Cirkus i Danmark ejede. Og i Dag har man maattet opgive Transporten ad Landevejen. Nu flytter Den gamle Cirkus Miehe pr. Ekstratog. 25 Waggoner ruller i sene Natte-timer gennem Landet med alle Artisterne, alle Dyrene, alle Vognene og hele det store Maskineri, der skal stilles op, før Den gamle Cirkus Miehe kan tænde Illuminationen toran Indgangs-portalen og Forestillingen kan begynde.

Under et Gæstespil i København blev dette Luftfotografi taget. Det fortæller mere end mange Ord om Formatet af Den gamle Cirkus Miehe i Jubilæumsaaret. Læg Mærke til Salonvognene i Forgrunden, der er sammenbygget, saaledes at Direktorparret her har en hel Lejlighed med Soveværelse, Dagligstue, Spisestue og Køkken — udstyret med Centralvarme, elektrisk Lys, Radio, Telefon, Frigidaire, rindende Vand — kort sagt alle moderne Bekvemmeligheder. Udenfor holder Direktionens og Artisternes Privatvogne, og yderst til Højre ses Højttalervognene, som Bang & Olufsen har bygget.

HESTE OG CIRKUS

Cirkus begyndte i England omkring 1768 med Philip Astly og hans heste.

Heste og rigtig cirkus har siden Astlys tid hørt sammen. Herhjemme har hesten dog de seneste årtier haft en lidt tilbagetrukket plads i cirkus til fordel for mere varietepægede numre i forsøg på at fastholde publikum i konkurrence med bl. a. film og TV. Men nu i 1980-erne ser det ud til, at hestedressuren er ved at vende tilbage.

FRIHEDS-DRESSUR

Når hesten bruges uden rytter i manegen, kaldes det friheds-dressur. D.v.s. at dressøren styrer hesten eller hestene uden at berøre dem. Dressøren bruger kun synlige eller hørlige signaler, bortset fra let berøring med pisken for at påkalde sig et dyrs opmærksomhed. Dressøren pisiker ikke sine dyr. Pisken er markør. Og brød eller sukker er belønning.

HESTEN I MANEGEN

Hesten bliver i cirkus brugt med rytter - eller den bliver brugt uden rytter.

Med rytter er der egentlig tale om alle tænkelige former for ridt der kan lade sig udføre, men man skelner imellem følgende to former for ridt.

JOCKEY-RIDT, hvis specialitet er stående balanceridt og spring på hesteryg.

VOLTIGE-RIDT, hvor rytteren foretager en række spring fra jorden til hesteryg eller ved siden af hesten.

Begge former indeholder mange variationer og kan kombinere flere heste og flere ryttere.

Endelig er der Den Spanske Skole, også kaldet Den højere Skole, som stammer helt fra 1735 i Wien. Den er egentlig en form for krigseksersits med hesten for at gøre denne til et effektivt våben for rytteren i krig, og lære den hurtig manøvreedygtighed. For eksempel voldsomme spark bagud, hurtig vending omkring bagparten, stejlen med forbenene strakt lige ud eller spring under hvilken forbenene er stærkt bøjede, mens bagbenene i et kraftigt spark føres bagud til vandret.

Cirkus-skoleridt er en tillempet variant heraf, men kræver stadig en høj grad af samarbejde og disciplin hest og rytter imellem.

I opbygningen af et frihedsdressurnummer udnyttes manegens cirkelform fuldt ud - og der er selvsagt et utal af variationsmuligheder.

Antallet af dyr varierer også. Det er ikke altid, at mange heste giver det bedste nummer, skønt det ser overbevisende ud med op til 30 heste i manegen på en gang.

Der kan varieres over hestenes størrelse, hvilket kan give pudsige og overraskende situationer. Den lille hest kan komme steder, hvor den store ikke kan komme, eller et ulige antal kan give en variation der hedder »een for meget«.

Et friheds-dressurnummer kan åbnes ved at alle heste løber rundt efter hinanden flere gange. Derefter formeres til forskellige figurer der afløser hinanden som i en dans. En sådan figur kan være den, hvor hestene er formeret i tre eller fire vinger ud fra manegens centrum, hvor dressøren står. Den inderste hest i hver vinge bevæger sig langsomt rundt om dressøren, mens de yderste i vingen er i skarpt trav.

Hestekarrusellen er et andet nummer der imponerer, især hvis der er 30 eller flere heste i figuren. Her løber hestene i tre til fire forskellige rækker - og hver række løber i hver sin retning manegen rundt. Her bliver det ekstra flot, hvis dressøren har så mange heste at vælge imellem, at han kan blande f. eks. hvid og sort farve i hveranden række.

Thyra og Cosmy.

Thyra.

CIRKUS MIEHES HESTE

Cirkus Miehe.

Kl. 7¹/₂ til 8¹/₂, Aften:
KONCERT
af eget Regiments-Musikkorps
under Anførelse af Hr. Kapelmester Walff.

- PROGRAM:
1. Voltige, rides af Lille Louise og August.
  2. Mr. William, Scene-Rytter.
  3. Mr. Briano og Varson, Balance-Tropez.
  4. Den ægte Indianer, Blak Elk, som Lasso-Kaster.
  5. Grand Pas-de-deux, rides af Frk. Alvida og Hr. Oscar.
  6. Komisk Entré af Dumme-Peter, Little Paul.
  7. »Spids« og »Flora«, fremføres i Frihed af Frk. Isabella.
  8. Miss Theresia, som Frø-Menneske.
  9. Skolerytter Hr. Nelky rider sin Fuldblods-Vallak »Mustafa«.
  10. Skole (Parodi), rides af Dumme-Peter, Little Paul.
  11. »Charadaz«, ungarsk Nationaldans, danses af Frkn. Bergmann og Stevien.
  12. Mr. William, komisk Entré.
  13. Hr. Oskar Glauert, Jockeyrytter.
  14. Voltige, rides af Fr. Antonia Miehe.

Hver Dag Forestilling fra Kl. 8¹/₂, Aften.
Søn- og Helligdage 2 Forestillinger.
Direktøren forbeholder sig Ret til at forandre Programmet.
Hunde maa ikke medtages.

Med Højagelse
Miehe,
Direktor.

Cirkus Miehe begyndte i 1868 med to heste og en lille vogn. Hvis hestene kunne bruges også i forestillingen var det godt, ligesom folkene i truppen gerne skulle kunne lave flere forskellige numre og derved udvide programmet.

Heinrich og Louise Miehes døtre er allerede til hest og omtalt omkring århundredskiftet.

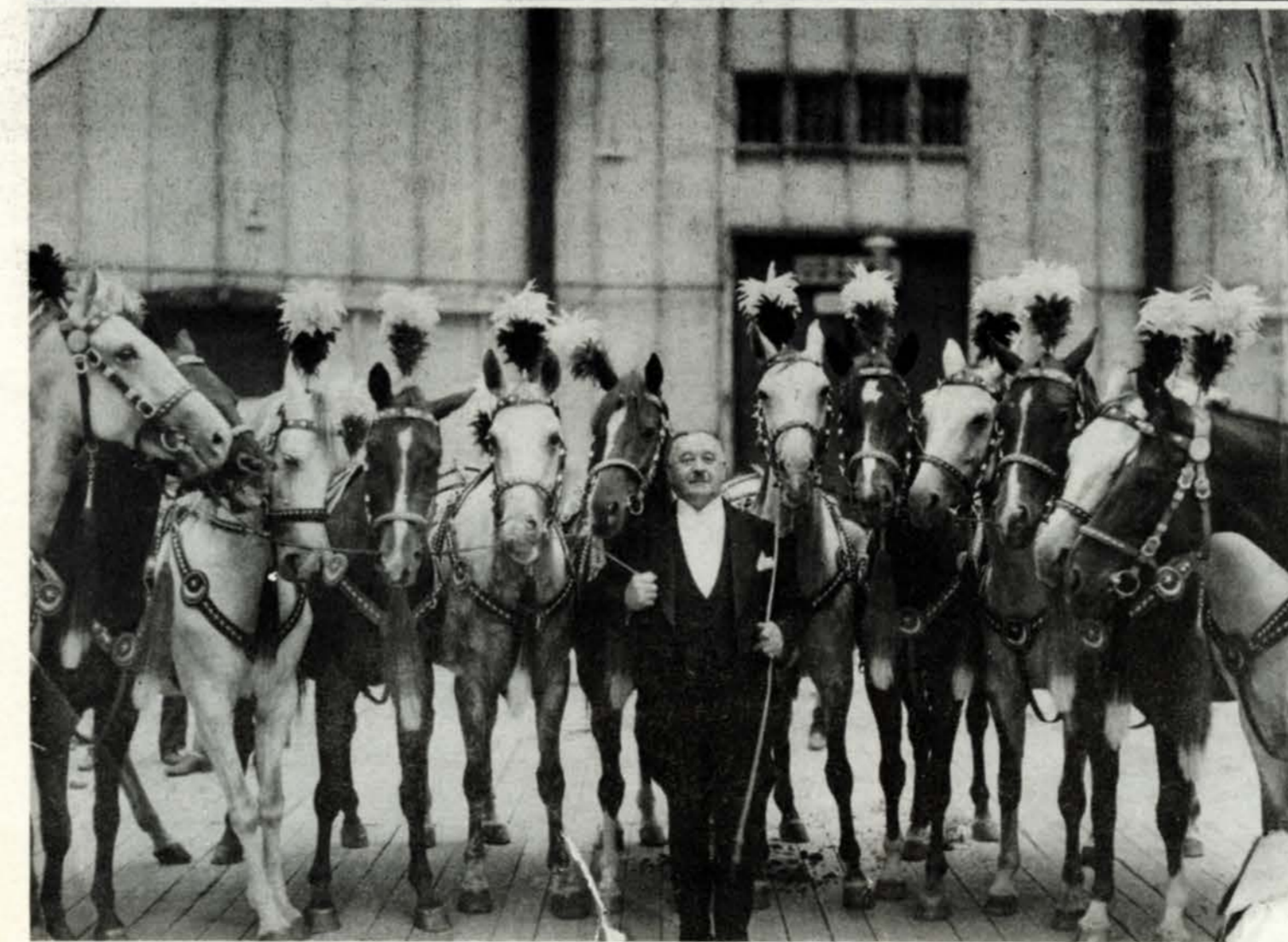
»6 af Miehes smukke Døtre red en Tur rundt på Markedspladsen i pragtfulde Klæder paa pragtfulde Heste med 2 Klovner i Spidsen som raabte, at nu begynder første Forestilling.«

Den ene af klovnerne har sikkert været Heinrich Miehe.

Et klip fra Helsingør Dagblad 1906 giver et godt indtryk af hvad dette cirkus dengang stod for, om Dora Miehes hestedressur og de øvrige Miehe-døtres arbejde med heste: »Blandt Provinselskaberne indtager Cirkus Miehe for Tiden absolut en af Førstepladerne. Et stort og rummeligt Telt, godt Materiel, fin Belysning, og hvad der er det væsentligste: en Stab af dygtige Artister, saavel Damer som Herrer. Hestene er gennemgående smukke velholdte Dyr og Dressuren fortrinlig. Et østrigsk Musikkorps, hvis Præstationer er upaaklagelige, besorger den instrumentale Del af Underholdningen.

Premiereforestillingen i Aftes indleddes særdeles net med en Introduktionsvals, danset af 6 Damer i Rokodragter. Derpaa fulgte Slag i Slag, uden en eneste Pause, Programmets øvrige Numre.

Blandt disse indtager Fru Dora Pfanners Dressurnumre en fremragende Plads. I elegant Selskabstoilette fremfører Fruen 4 Frihedsheste, der aarvaagent følger deres smukke Herskerindes mindste Vink. Senere paa Programmet svinger Fruen, selv iført en nydelig Korsikansk Nationaldragt, Chambrieren (pisken) over to prægtige smaa korsikanske Hingste, der afgiver mange smukke Prøver paa deres Lærvillighed.

Kolzer i Manchester 1937.

I Frk. *Isabella Miehe* har Selskabet en elegant Skolerytterske, der sidder i Sadlen som var hun støbt til den. Flottere Skoleridt ses ikke i de store Cirkus, og Slutningseffekten med den saarede Hest vakte almindelig Beundring og bragende Bifald.

Et af Programmets Trækplastre vil Frk. *Antonia Miehe*s Forvandlingsscene til Hest sikkert blive. Frøknen kommer ind i Manegen iført en flot Spadersedragt i hvilken hun bestiger sin Hest og indtager forskellige graciøse Stillinger. Derefter følger en Afklædningscene a la Taksameterkusens Datter, indtil hun - dejlig som Venus - jager Manegen rund i Tricot alene. Det hele er udført saa nobelt og tillige saa sikkert, at Publikum maa give sin Beundring Luft.

Endvidere er der endnu blandt Damerne at nævne den lille forvovne Voltigerytterske *Theresia Miehe*, der hængende ved Fødderne fra en galopperende Hest griber nogle smaa i Manegen plantede Flag.

Blandt Herrepersonalet er den flotte og dristige Jockeyrytter Hr. *Oscar Glauert* straks ligesaa populær som sin morsomme Puddelhund. Naar de samtidig springer fra Manegen op paa Hesten, er der Jubel i Teltet.

DORA OG KOLZER

1924 tilknyttedes hestedressøren *Heinrich Kolzer* Cirkus *Miehe* som meddirektør.

Kolzer var allerede da internationalt kendt

Fuldkommen frihedsdressur.

og respekteret for sin dressurkunst, og han fik afgørende indflydelse på Cirkus *Miehe*. *Dora* havde allerede et godt tag i frihedsdressuren, og med *Kolzer* kom der nytænkning og dristighed ind i Cirkus *Miehe*. Dyrebstanden voksede de følgende år. Fra førende stutier i Europa indkøbtes nyt materiale til cirkusgården i Ydby, hvor dyrebstanden talte, ikke blot heste, men også zebraer, lamaer, kameler, elefanter og en bisonokse, som *Kolzer* havde held - og tålmodighed til at dressere og optræde med. De tre elefanter *Malle*, *Punchy* og lille *Hummel* havde han på programmet i sæson 1931, hvor han også havde hestedressur. 1937 havde *Svend Pfänner* overtaget fremførelsen af elefanterne. I samme program fremførte *Dora* og *Kolzer* i frihedsdressur 26 heste, som de efter sæsonens afslutning herhjemme gæsteoptrådte med i Tyskland og England.

FULDKOMMEN FRIHEDSDRESSUR

Selvom det hedder frihedsdressur er hestene stramt optøjede, hvilket i nogen grad hæmmer deres bevægelsesfrihed. Men de udfører deres løb og figurer uden at dressøren rører dem.

Sæson 1939 bød Cirkus *Miehe* og *Kolzer* på den fuldkomne frihedsdressur - uden sele og hovedtøj, uden stram optøjning. Og uden pisk som markør, fremførte *Kolzer* 18 heste i manegen.

FRU THYRA OG ALFONS COSMY

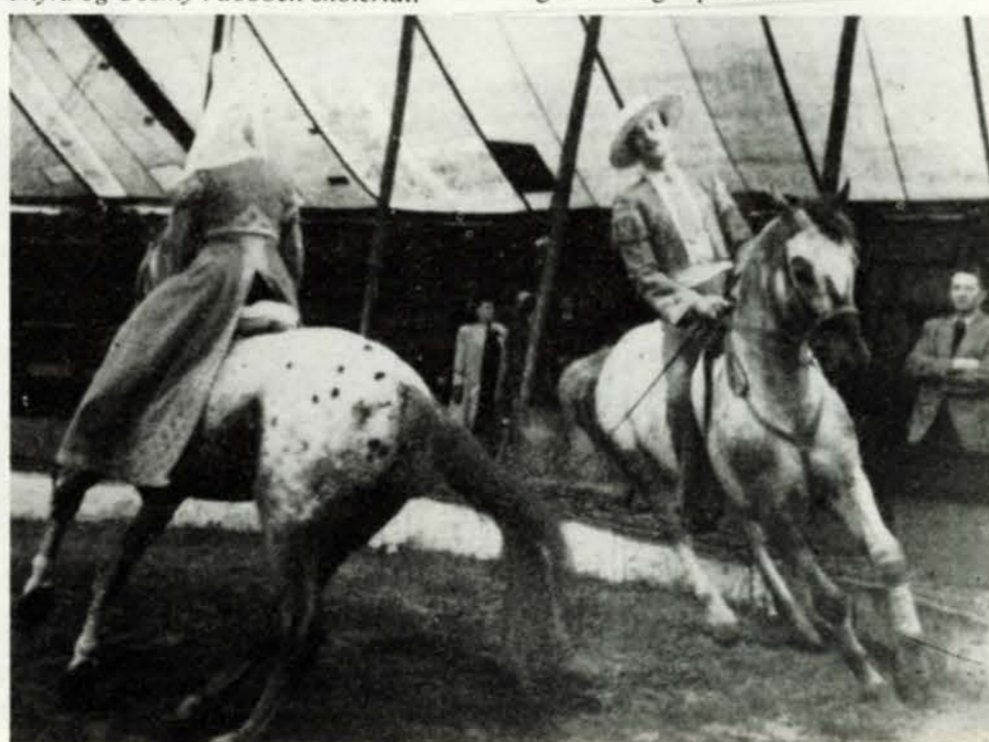
1939 tilknyttedes *Alfons Cosmy*, gift med *Doras* datter *Thyra*.

Cosmy er uddannet skolerytter og dressør i faderens cirkus i Østrig og senere ved Den Spanske Rideskole i Wien.

Sæson 1943 rider *Thyra*, *Lydia Miehe* (datter af *August Miehe*), *Cosmy* og *Max Gotsch* 4-dobbelt ungarnsk skoleridt.

Sæson 1946 får gode anmeldelser, især frihedsdressur og skoleridt. Frihedsdressuren fremføres af *Kolzer* og *Max Gotsch*. Om skoleridtet hedder det i anmeldelserne: »Smukkere Skoleridt end *Fru Thyras* og *Alfons Cosmys* dobbelte spanske Skoleridt skal man lede længe efter«.

Thyra og *Cosmy* i dobbelt skoleridt.

KOLZER, FRU THYRA OG COSMY

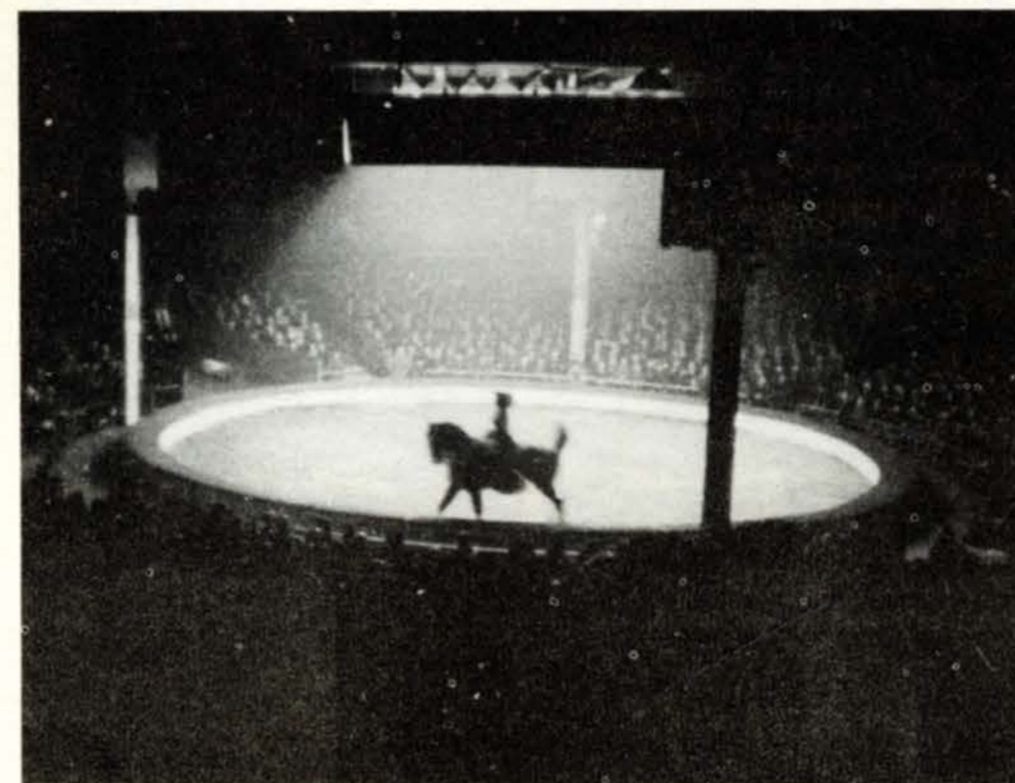
Op igennem 1940-erne var der et godt og frugtbart samarbejde disse tre imellem. Efterhånden overtager *Cosmy* og *Thyra* frihedsdressuren. *Kolzer* er over 70.

Sæsonen 1951 er programpunkt nr. 13: »Frihedsdressur. Fremføres af vor tids ældste Hestedressør, den 77-årige Hr. *Dir. Kolzer* eller Hr. *Alfons Cosmy*«.

Sæson 1953 rider *Alfons Cosmy* den højere skole. Og programpunkt nr. 13 lyder: »*Fru Thyra* og *A. Cosmy*. Frihedsdressur i et mixet Cowboyshow«.

Kolzer døde 1955, men takket være ham, *Cosmy* og *Fru Thyra* overlevede skoleridt og frihedsdressur i Cirkus *Miehe* indtil det lagde endeligt op i 1958.

DET BEGYNDTE MED CIRKLEN

Cirkus som vi kender det i dag med en manege tager sin begyndelse i England i 1768, da en hjemsendt Sergent-Major *Philip Astly* begyndte at give opvisninger i stående balanceridt og springøvelser på hesteryg.

Astly opdagede under sin træning, at hvis han lod hesten løbe i cirkel i stedet for lige ud, indrettede den sit løb efter cirkelns ubrudte bane og fandt ind i en rolig rytme og konstant hastighed. Han opdagede også, at

han stående på hesten i cirkelløbet kunne læne sig ind i den deraf opståede centrifugalkraft. Endelig fandt han frem til at denne cirkels diameter helst skulle være ca. 13 m. - Opdagelsen gjorde, at *Astly* nu kunne indøve og udføre langt dristigere spring- og balanceøvelser end tidligere. Og publikum udeblev ikke.

Cosmy.

Svend Pfänner med *Hummel*, *Punchy* og *Malle*.

Han fandt nu ud af at lægge andre former for opvisning ind imellem sine ridnumre. Han tog rundt på torve og markedspladser og opsøgte gøglere af alle slags, jonglører, akrobater, linedansere, bjørnetrækkere som han lod optræde sammen med sig - og grundlagde hvad han kaldte »*Astlys* Hippodrom«.

I 1780-erne havde han fået etableret cirkus i både London og Paris. Inden sin død 1814 havde han fået opført ialt 19 cirkusbygninger rundt om i Europa. Herfra bredte idéen sig hurtigt til USA.

FØR CIRKUS BLEV CIRKUS

Der har altid været et fåtal af mennesker, der har skilt sig ud fra flertallet ved at kunne gøre ting, som ikke ret mange kunne gøre dem efter - og givet opvisninger med disse ting - og forsøgt at leve af det. Og flertallet har altid været nysgerrig og gerne villet se og forlyste sig med, hvad fåtallet kunne opvise.

Det særlige kunne være kraftpræstationer, smidighed, hurtighed, snilde eller balancekunst parret med vilje og mod til at drive evnen og præstationen til det yderste.

Det særlige kunne også være i omgangen med dyr, som de kunne få til at gøre usædvanlige ting og kunster, og endnu bedre, hvis dyret tilmed var fremmedartet og farligt. Det særlige kunne også bestå i et menneskes udseende, kropsbygning, der gjorde det se-værdigt, f. eks. kæmpemennesker og dværge af begge køn og andre former for usædvanlig kropsbygning.

Disse mennesker og deres dyr har vandret fra by til by, fra marked til marked og vist

deres kunnen, gøren og udseende frem. Nogle kunne et håndværk, som kunne bruges til at opretholde livet med ved siden af gøgleriet.

- Og det fastboende folk stimlede sammen om disse omvandrede. De ville gerne se, hvad gøglerne kunne opvise, skønt de var meget skeptiske og lidt bange for denne helt anderledes levevis. Gøglerne havde ikke hus og hjem som bofast godfolk havde det. Hæderligt arbejde var dette gøgleri ikke, og efter deres levevis at dømmes, kunne det ikke være anstændige mennesker. Men spændende og pirrende var det at opleve det fremmedartede, der var kommet til byen.

Denne brogede skare af gøglere har vandret på landevejene op igennem århundrederne i større eller mindre grupper, indtil nogen af dem i slutningen af 1770-erne blev opsøgt af *Philip Astly*, som inddrog dem i sin Hippodrom, begyndelsen til det vi i dag kender som cirkus.

VINTERKVARTER FOR CIRKUS

For en cirkus, der rejser land og rige rundt det halve af året, er et vinterkvarter en nødvendighed, - et fast sted at tage ud fra, og komme hjem til.

Vinterkvarteret er stedet hvor næste sæson i ro og mag kan forberedes og planlægges, kontrakter indgås med artister, nye numre indøves og materiellet repareres eller fornyes - og familieliv kan leves under rolige forhold.

CIRKUSGÅRDEN

I THY

I Tvølm by, Ydby sogn i Thy byggede *Heinrich Miehe* i 1878 hus på en lille jordlod, han nogle år tidligere havde købt. Jordloden blev igennem årene til en veldrevet cirkusgård på 60-70 tdr. land med ridehus, stalde og boliger.

For *Cirkus Miehe* var gården i Thy dette faste sted igennem alle årene indtil 1959, da gården blev solgt efter at *Cirkus Miehe* havde lagt op året før.

ROLD KRO

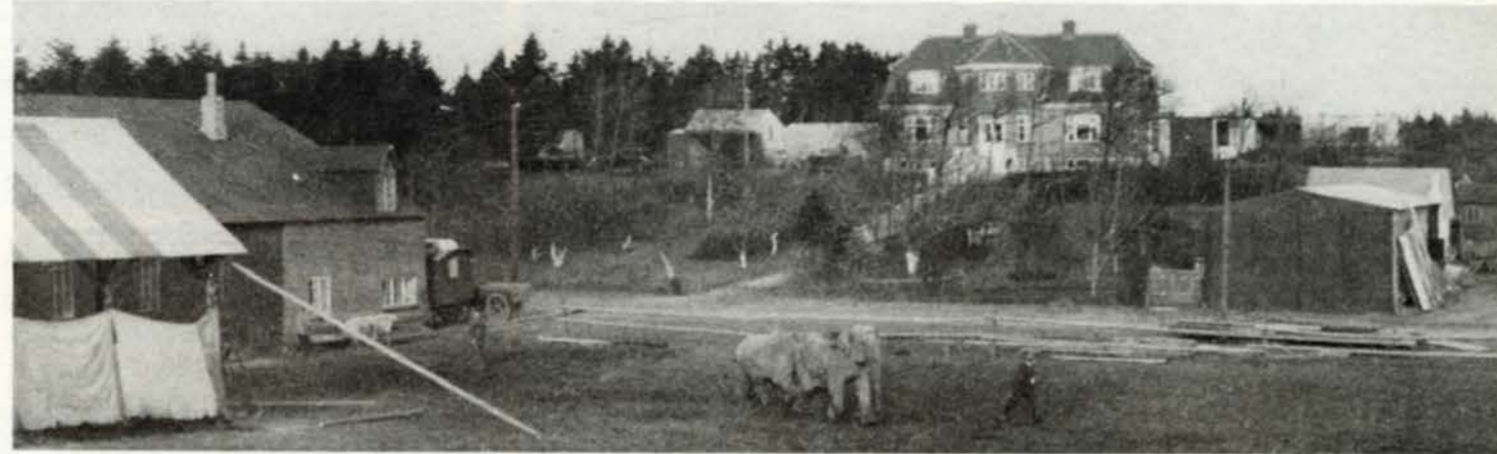
Rold Kro blev en del af *Cirkus Miehes* vinterkvarter i årene 1894 - 1918. *Heinrich Miehe* købte kroen i 1894 og slog sig ned her som kromand og overlod det meste af cirkusdriften til *Louise* og datteren *Dora*, der blev på gården i Thy og drev denne sammen med sin mand *Hermann Pfänner*.

Staldene på kroen blev udbygget, og i 1912 blev ridehuset bygget i kroens have på modsatte side af hovedlandevejen.

RIDEHUSET

Er opført af tømrermester *Anders Binderup* fra Arden. Det er en nøjagtig kopi af det klassiske cirkustelt, 12-kantet og med en dristig bærende konstruktion i kuplen og en manege med en diameter på 12 m.

Huset blev brugt til fester og lign. for lokalbefolkningen - og til træning af cirkushe-

Cirkusgården i Thy.

stene, der således var vant til manegen, når tournéen blev indledt om foråret.

Cirkus Miehe viste også her lokalbefolkningen det kommende program, som skulle vises ude i landet.

Således annonceres i Aalborg Stiftstidende 2. april 1914: »*Cirkus Miehe* giver Lørdag d. 4. April Kl. 8¼ sin første store Aabnings-Forestilling i den nyopførte Cirkus-

bygning ved Rold Kro. Søndag d. 5. April gives 2 store Forestillinger Kl. 4½ og 8¼. OBS! Kun disse 3 Forestillinger. Lige stort og righoldigt Program til alle Forestillinger samt Optræden af de vidunderlige dresse-rede Sølover.

Ærbødigst *H. Miehe*«.

I godt en snes år prægede *Cirkus Miehe* det lille landsbysamfund, men efter 1918 ebber

det ud, da *Louise* efter *Heinrichs* død 1915, solgte kroen.

I de følgende år blev ridehuset brugt til mange formål. En tid lang blev det stadig brugt som forsamlingshus i forbindelse med kroen og krohaven. Senere anvendte vejvæsnet huset som materielgård, og da brugsforeningen købte krohaven til byggegrund, blev huset brugt som lager.

Parti fra Rold

Rold Kro.

Foto: Niels Reiter.

Ridehuset lige før nedtagningen.

RIDEHUSET SOM MUSEUM

Da bevaringsarbejdet tog sin begyndelse i 1963, var huset meget forfaldent. Forfatteren *Anders Enevig* gjorde på det tidspunkt Aalborg Historiske Museum opmærksom på bygningen og dens forfald. Museumsinspektør *Peter Riismøller* fik etableret et samarbejde med elever fra Bygmesterskolen ved Aalborg Tekniske Skole, og 1965 blev huset opmålt og tegnet med henblik på en senere bevaringsplan.

Både enkeltpersoner og lokale foreninger arbejdede i årene derefter på sagen. 1976 fik Lokalhistorisk Forening for Arden, hvorunder Rold hører, overdraget arbejdet og gik igang med nedtagning og konservering.

1980 blev der under Rold Bylaug dannet en arbejdsgruppe, hvis opgave det var at finde en egnet grund andet steds i byen, at skaffe de nødvendige midler og at forestå genopbygningen og arbejde på at lave en form for cirkusmuseum. Med Rold Bylaug som bygherre blev ridehuset genopført i 1982 i sin oprindelige form på en grund bag Rold Kro.

1986 opførtes den nye museumsbygning ved siden af ridehuset - og disse to bygninger er nu ramme om Cirkusmuseet i Rold.

KLOVNER I CIRKUS

Det har altid været sagt, at hvis ikke der var heste og klovner i en cirkusforestilling, var det ikke rigtig cirkus.

Cirkus Miehes heste og hestedressur er et flot kapitel for sig - og klovnetraditionerne går helt tilbage til gamle *Heinrich Miehe*, der foruden at være musikanter også optrådte som klovner og omtales allerede i 1895 som »en fortrinlig musikalsk klovner«.

I de programmer der er tilgængelige ses det, at *Cirkus Miehe* har haft klovner på programmet i alle sæsoner - ofte fremragende som f. eks. *Charlie Rivel*.

Desuden var *Miehe*-navnet tilknyttet en dygtig og meget berømt klovner-trio, *Brødrene Miehe*, der bestod af *Heinrich* og *Louise Miehes* søn *August Miehe* (1889-1936), svigersønnen *Kristian Rehder* (1874-1960) og plejensønnen *Harald Martin Bergman Madsen* (1890-1949).

BRØDRENE MIEHE-TRIOEN

bestod fra omkring 1910 til omkring 1922 med de tre ovennævnte. Efter 1922, da *Harald Bergman Madsen* valgte at forlade trioeren for at indspille film sammen med skuespilleren *Carl Schenstrøm* og dannede filmparret »Fyrtårnet og Bivognen«, fortsatte trioeren med andre, bl. a. skuespilleren *Børge Munk-Pedersen* i stedet for *Harald Madsen*. Ind imellem var *Harald Madsen*

Fra venstre: Bivognen, Kristian Rehder og August Miehe.

er bleven snydt, saa glemmer han sit Tab og sin Sorg ved Tanken om at se en anden blive snydt paa samme Maade.

Den anden er *Madsen*. En Bondefanger-Type af københavnsk Snit, som staar vidunderligt til Bonden.

Madsen glinser over hele sit maskinklippede Hoved. Han ser ud, som om han lige var kommet ud af Tugthuset. Han dirrer af Lyksalighed over at være til og faa lejlighed til at snyde andre. Naar han selv en gang imellem kommer galt af Sted, saa er der ingen Grænser for hans Selvedlidenhed og Forargelse.

Den tredje, *Kristian Rehder*, pailletknytrende, er Truppens traditionelle Klovner, Sprechstallmeisteren, som sætter det hele i Gang. Han er Manegens Harlekin, den funklende, glitrende Skikkelse, som kører rundt med det hele«.

Det ved August ikke. - Han optræder bare. Der findes stumme Auguster. Og tale-Auguster. En god August behøver ikke tale. Hans tavse kropssprog og mimik er internationalt og forstås af alle. De situationer han får sig anbragt i er fælles for alle og opleves umiddelbart og direkte af os. Og der skal være alvor i løjerne. Jo mere alvorlig han tager sin klovner, jo mere befriende er det for os at genkende os selv i hans person og den umulige situation, han har anbragt sig i. Han er klodsmajoren der kommer galt afsted - og slipper godt fra det. Undervejs går der kuk i det mange gange, men August slipper godt fra det på en underfundig måde. Han kommer ind og afbryder et ride-nummer og vil gerne prøve. Eller et linedanser-nummer, som han har gode forslag til at gøre endnu bedre. Og vi tror ham ikke. Ikke i det tøj. Og skoene, der er 37 cm lange. Han vil falde ned af både hest og line - hvis han overhovedet kommer derop. Men han får lov. Han skal ikke stå og gøre sig klog. Og han klovner med både hest og line, og det med skoene blev klaret på en overraskende måde.

DEN HVIDE KLOVNER OG DUMMEPETEREN

Miehe-trioen er bygget op over en kendt model med to typer klovner: Den hvide klovner og dumme-peteren, også kaldet *August*, her to af slagsen.

DEN HVIDE KLOVNER er den ældste af de to typer. Måske er han langt ude i slægt med Harlekin og Pjerrot, men ingen tør sige præcis hvorfra han stammer. Vi kender ham på hans elegante kostume, hans kultiverede optræden og sprog og hans hvidpudrede ansigtsmaske. Han repræsenterer det bedre selskab i sit modspil til Augusten.

Det vidste vi godt. Vi forventede det og ville være skuffede, hvis ikke August havde tilført nummeret noget nyt.

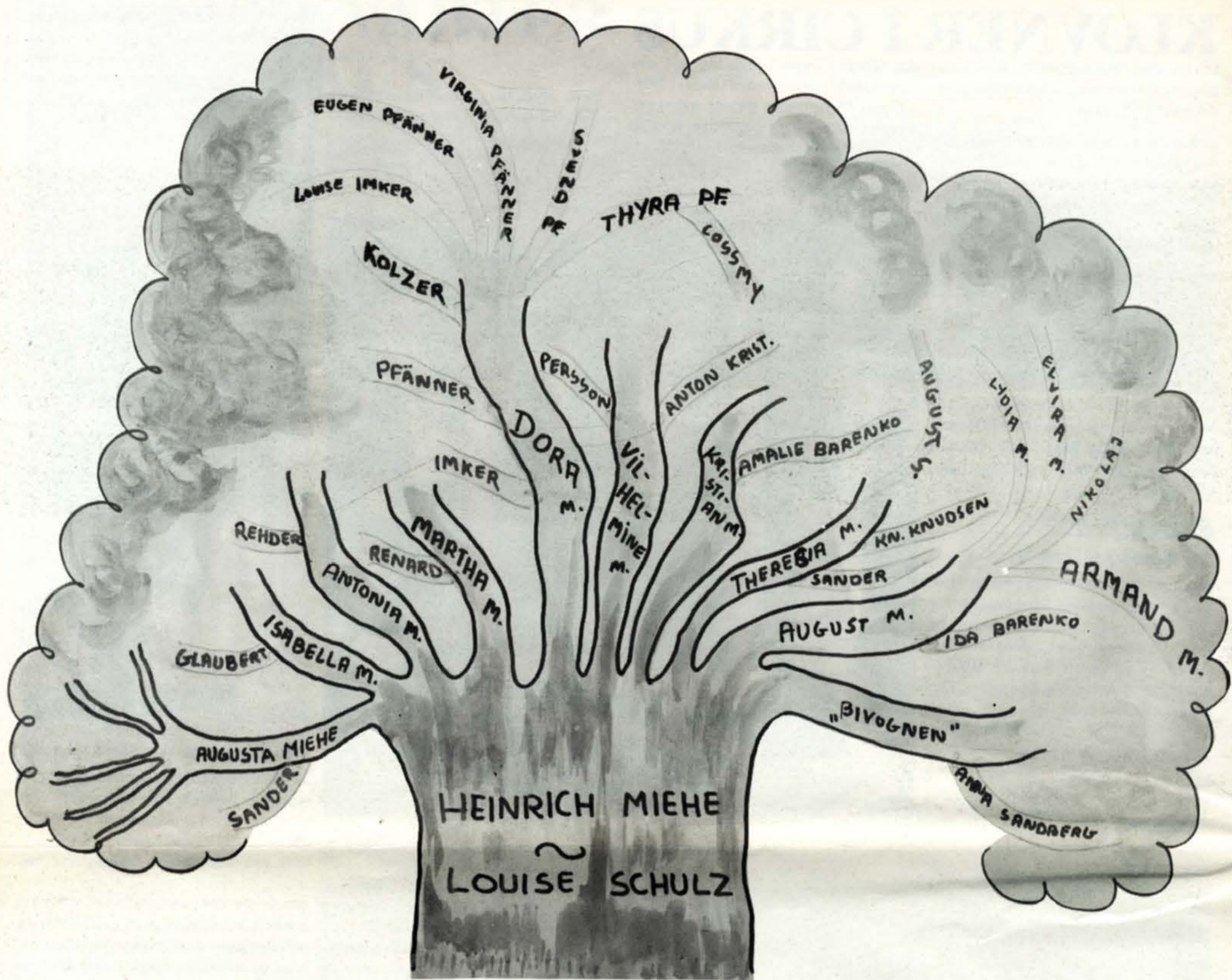
Linon.

AUGUST, den groteske klovner er den anden type. Han menes at stamme fra 1860-erne, men hans væsen er ældgammelt. Vi kender ham på hans for store fødder og påklædning, den røde papnæse og stort optrukne mund. Vi kender ham også som den der uforfærdet går i gang med de mest halsbrækkende forsøg på at gå på line, ride en hest eller køre på en umulig cykel. Hans navitet og mangel på forudseenhed får ham til at stå som absolut modsætning til hvid klovner, der ved hvorledes, man opfører sig med mådehold og optræder i det bedre selskab.

Det ved August ikke. - Han optræder bare. Der findes stumme Auguster. Og tale-Auguster. En god August behøver ikke tale. Hans tavse kropssprog og mimik er internationalt og forstås af alle. De situationer han får sig anbragt i er fælles for alle og opleves umiddelbart og direkte af os. Og der skal være alvor i løjerne. Jo mere alvorlig han tager sin klovner, jo mere befriende er det for os at genkende os selv i hans person og den umulige situation, han har anbragt sig i. Han er klodsmajoren der kommer galt afsted - og slipper godt fra det. Undervejs går der kuk i det mange gange, men August slipper godt fra det på en underfundig måde. Han kommer ind og afbryder et ride-nummer og vil gerne prøve. Eller et linedanser-nummer, som han har gode forslag til at gøre endnu bedre. Og vi tror ham ikke. Ikke i det tøj. Og skoene, der er 37 cm lange. Han vil falde ned af både hest og line - hvis han overhovedet kommer derop. Men han får lov. Han skal ikke stå og gøre sig klog. Og han klovner med både hest og line, og det med skoene blev klaret på en overraskende måde.

MIEHERNE

Heinrich Miehe, 1846-1915.

Louise Miehe, f. Schulz, 1849-1932.

19 børn ialt.

9 overlevede:

Dora, 1868-1945. Gift 1. g. Imker. 2. g. Pfänner. 3. g. (uden vielse) Kolzer.

Vilhelmine, 1871-1948. Gift Persson.

Augusta, 1872-1907. Gift Sander (Jack).

Isabella, 1879-1960. Gift Glauert (Oscar), 1878-1956.

Antonia, 1881-1961. Gift Rehder (Kristian), 1874-1960.

Christian, 1883-1943. Gift m. Anna Barenco, 1876-1948.

Thersia, 1884-1922. Gift Sander (Jack). 2. g. Knudsen.

August, 1889-1936. Gift m. Ida Barenco (1882-1949).

Martha, 1895-1961. Gift Fuchs Renard (Romeo), 1893-1961.

+ plejerson **Harald Miehe Madsen (Bivognen), 1890-1949.** Gift m. Anna Sandberg.

Dora fødte 12 børn ialt.

5 overlevede:

Louise Imker, 1893-1962. Gift Vogelbein (Heinrich).

Eugen Hypolite Pfänner, 1897-1968.

Virginia Pfänner, 1900-1967. Gift 1. g. Sahlstrøm (Ernst). 2. g. Reinsch (Arthur).

Thyra Pfänner, født 1902. Gift m. Alfons Cosmy, født 1904.

Svend Christian Anton Pfänner. Født 1903.

Inspiration, kyndig vejledning og enkelte citater skyldes Kurt Møller Madsens
»Markedsgøgl og Cirkusløjer«,
udkommet 1970 på Lademann Forlagsaktieselskab,
og »Cirkus«, udkommet 1964 på Forlaget Fremad.

Data og sammenhæng i Miehernes historie + enkelte citater
skyldes Anders Enevigs »Cirkus i Danmark« især bind 2. af 3 bind,
alle udkommet på »Dansk Historisk Håndbogsforlag«.